

WIADOMOŚCI Z RYNKÓW FINANSOWYCH

INDEKSY AKCYJNE		INDEKSY OBLIGACYJNE Bloomberg Effas		WALUTY (spadek=wzmocnienie)		SUROWCE	
USA – S&P 500 (USD)	-1.77 %	USA (USD)	-0.52 %	USD/EUR	-1.40 %	Ropa Brent (USD)	1.52 %
Europa – DJ Stoxx 600 (EUR)	-2.79 %	Europa (EUR)	0.31 %	CZK/USD	2.19 %	Gaz (USD)	5.09 %
Japonia – Nikkei 225 (JPY)	-1.67 %	Czechy (CZK)	-0.88 %	CZK/EUR	0.76 %	Fotowoltaika (EUR)	-6.93 %
MSCI Emer. Mark. (USD)	-6.36 %	Polska (PLN)	0.15 %	PLN/EUR	1.60 %	Złoto (USD)	-1.19 %
Czechy – PX (CZK)	-1.45 %	Węgry (HUF)	2.52 %	HUF/EUR	-1.53 %	Srebro (USD)	-2.00 %
Polska – WIG30 (PLN)	-7.07 %	Turcja (TRY)*	-4.79 %	TRY/EUR	-2.10 %	Miedź (USD)	-4.53 %
Węgry – BUX (HUF)	4.49 %						

* BofA Merrill Lynch index

GOSPODARKA / GŁÓWNE WYDARZENIA

UGW

Gospodarka rosła w drugim kwartale, ale wskaźniki wyprzedzające, szczególnie dla przedsiębiorstw, wskazywały na znaczną słabość gospodarczą w nadchodzących miesiącach. Pytanie brzmi, czy i w jakim stopniu można im ufać. Dynamika inflacji bazowej pozostaje wysoka.

Według wstępnych informacji, **tempo wzrostu PKB kwartał do kwartału** wyniosło 0,3 % w II kwartale 2023 r., co oznacza, że gospodarka wzrosła o 0,6 % rok do roku. Dobrze poradziła sobie zwłaszcza Hiszpania, której gospodarka wzrosła o 0,4 % q/q (tj. w takim samym tempie jak w poprzednich trzech kwartałach), ale także Francja, która dodała 0,5 % q/q (a tym samym 0,9 % r/r) w II kwartale po identycznym wzroście o 0,1 % q/q w IV kwartale ubiegłego roku i w I kwartale tego roku. Niemiecka gospodarka znalazła się w stagnacji w II kwartale po dwóch poprzednich kwartałach lekkiego spadku, zaś gospodarka włoska skurczyła się o 0,3 % po mocnym pierwszym kwartale (+0,6 % q/q).

Struktura danych jest jak dotąd znana tylko dla Francji, gdzie wzrost był napędzany głównie przez wzrost eksportu o 2,6 %, wynikający z przyspieszenia eksportu sprzętu transportowego (+11,2 % q/q) dzięki ukończeniu budowy dużego statku oceanicznego. Pozostałe komponenty zagregowanego popytu były słabe: popyt krajowy spadł o 0,4 % q/q w 2Q23 po stagnacji w 1Q23, inwestycje brutto w środki trwałe o 0,1 % q/q w 2Q23.

Twarde dane opublikowane w sierpniu nadal dotyczyły drugiego kwartału, co oznacza, że ważniejsze były wskaźniki wyprzedzające opublikowane w sierpniu. A te były słabe, podobnie jak miesiąc wcześniej.

Sprzedaż detaliczna w drugim kwartale ostatecznie wzrosła o 0,4 % q/q pomimo czerwcowego spadku (-0,2 % m/m). Wśród głównych gospodarek największy wkład miały Niemcy (+1,9 % q/q) i Francja (+1,9 % q/q), z kolei negatywny wkład miały Włochy (-0,7 % q/q) i Hiszpania (-1,1 % q/q). W ujęciu rok do roku sprzedaż detaliczna spadła o 1,4 % na koniec drugiego kwartału, co jest doskonałym wynikiem, biorąc pod uwagę okoliczności (zwłaszcza inflację).

Wynika to oczywiście z silnego rynku pracy. Stopa bezrobocia była bliska historycznych minimów w pierwszej połowie 2023 r., wynosząc średnio 6,5 %. W czerwcu i lipcu **stopa bezrobocia spadła do najniższego w historii poziomu 6,4 %**. Wśród głównych krajów stopa bezrobocia jest nadal najniższa w Niemczech (utrzymując się na poziomie 2,9 % od kwietnia), a najwyższa w Hiszpanii (gdzie osiągnęła 11,6 % w lipcu). **Ku niezadowoleniu EBC, choć jest to całkiem zrozumiałe, biorąc pod uwagę stan rynku pracy, płace nadal rosną.** Indeks płac negocjowanych publikowany przez EBC wzrósł o 4,3 % rok do roku zarówno w pierwszym, jak i drugim kwartale, co stanowi jego najwyższy wzrost w historii. Nominalne koszty pracy wzrosły zatem o 5,3 % r/r w I kwartale (i 5,5 % w usługach), co oznacza spowolnienie w porównaniu z IV kwartałem 2022 r., ale tylko nieznaczne.

Produkcja przemysłowa wzrosła o 1,7 % q/q w drugim kwartale (po spadku o 2,2 % w pierwszym kwartale). Roczny wskaźnik osiągnął -1,3 % na koniec 2 kwartału. Spadek produkcji przemysłowej odnotowano w Niemczech i Hiszpanii w 2Q23, natomiast wzrosła ona we Francji i Włoszech. Jest zatem jasne, że nie można mówić o katastrofie w przemyśle, pomimo odczytu indeksu PMI. Co więcej, wskaźnik PMI nie był zbyt dobrym wyznacznikiem tego, co działo się w europejskim przemyśle w ostatnich miesiącach.

Wskaźnik PMI (Purchasing Managers' Index) w przemyśle spadł w drugim kwartale w porównaniu do pierwszego (w którym wyniósł średnio 48,2 punktu), a jego średnia wartość wyniosła 44,7 punktu. PMI również nie poprawił się na początku trzeciego kwartału: w lipcu indeks spadł do **najniższego od 38 miesięcy poziomu 42,7 punktu, a w sierpniu poprawił się tylko nieznacznie (do 43,7 punktu)**. Nowe zamówienia znacznie spadły: wyłączając pandemię, ich spadek jest najszybszy od października 2012 roku. Taka słabość powinna znaleźć odzwierciedlenie w twardej danych w nadchodzących miesiącach.

Indeks IFO, który odzwierciedla warunki w największej gospodarce strefy euro, również pogorszył się tego lata. Po inwazji Rosji na Ukrainę w lutym 2022 r. oczekiwania mierzone tym indeksem załamały się i zaczęły spadać; następnie spadały przez większą część ubiegłego roku, aż w październiku osiągnęły najniższy w historii poziom 76,5 punktu. Zmiany te szły jednak w parze z bardzo stopniowym pogarszaniem się oceny bieżącej sytuacji: firmy były po prostu pesymistycznie nastawione do przyszłości, mimo że obecny kierunek rozwoju nie był taki zły.

GOSPODARKA / GŁÓWNE WYDARZENIA

UGW

Od listopada ubiegłego roku indeks zaczął się stale poprawiać w komponencie oczekiwań, osiągając 92,2 punktu w kwietniu, tj. tylko 6 punktów poniżej wartości sprzed inwazji z lutego 2022 roku. Od maja br. obserwujemy jednak powrót do pesymizmu - z 91,9 pkt w kwietniu, subindeks oczekiwań systematycznie spadał do 82,6 pkt w sierpniu, najniższego poziomu od listopada 2022 r. Jednak w przeciwieństwie do ubiegłego roku, ocena bieżącej sytuacji w ostatnich miesiącach podąża za trendem subindeksu oczekiwań: **w sierpniu wskaźnik oceniający bieżącą sytuację osiągnął najniższą wartość (89 pkt) od sierpnia 2020 r.**

Pogorszenie wskaźnika PMI nastąpiło również w sektorze usług. Po odczycie na poziomie 56,2 punktu w kwietniu tego roku, wskaźnik PMI dla usług osiągnął najwyższy poziom od kwietnia 2022 r., ale **w kolejnych miesiącach tylko spadał. W sierpniu**, według wstępnych danych, spadł poniżej 50 punktów po raz pierwszy od grudnia ubiegłego roku: sierpniowy odczyt na poziomie 48,3 punktu jest najniższy od 2,5 roku. W sektorze usług zamówienia spadły drugi miesiąc z rzędu, w najszybszym tempie od maja 2013 r. (z wyłączeniem okresu pandemii).

Słabość sygnalizowana przez przedsiębiorstwa została w końcu odzwierciedlona w zaufaniu gospodarstw domowych, choć na razie tylko kosmetycznie (dzięki silnemu rynkowi pracy i wzrostowi płac). Od września ubiegłego roku zaufanie gospodarstw domowych poprawiało się praktycznie bez przerwy. Od najniższego poziomu w historii osiągniętego we wrześniu 2022 r. (-28,7 pkt), wskaźnik ten stale rósł do **-15,1 pkt w lipcu**. Chociaż poziom ten był nadal rekordowo niski (średnia długoterminowa wynosi -10 punktów), to był już powyżej poziomów obserwowanych podczas kryzysu finansowego z lat 2008-9 lub kryzysu zadłużenia z lat 2011-13 (kiedy zaufanie gospodarstw domowych wynosiło około -20 do -22 punktów) i tylko około 5 punktów poniżej poziomu sprzed inwazji z lutego 2022 roku. **W sierpniu** nastąpił jednak **spadek**, co prawda niewielki: **zaufanie gospodarstw domowych spadło do -16 punktów**. Biorąc pod uwagę to, co wskazuje PMI, spodziewamy się, że ten indeks (który patrzy wstecz, a nie w przyszłość) również pogorszy się w nadchodzących miesiącach.

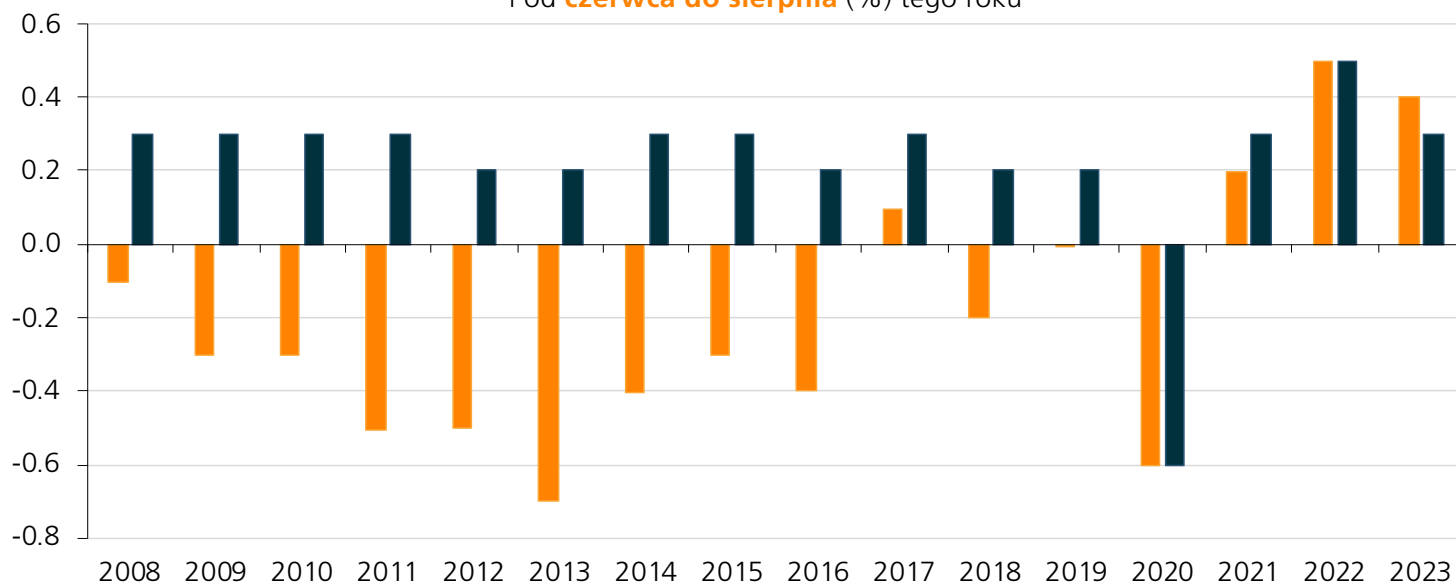
Inflacja osiągnęła wprawdzie w sierpniu swoje typowe sierpniowe tempo, ale przez ostatnie trzy miesiące utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie. Inflacja bazowa osiągnęła w sierpniu typowy poziom 0,3 % m/m, natomiast w okresie czerwiec-sierpień wzrosła o 0,4 %. Jest to niezwykle wysoka wartość, ponieważ w ciągu tych trzech letnich miesięcy inflacja bazowa zwykle spadała o około 0,3 % do 0,4 % w okresie, gdy EBC nie miał problemu z osiągnięciem celu inflacyjnego. Roczna stopa inflacji zasadniczej i bazowej wyniosła w sierpniu 5,3 %.

EBC nie zebrał się w sierpniu, w lipcu podniósł stopy o kolejne 0,25 p.p. do najwyższego poziomu od 2001 r. (tj. stopa depozytowa na poziomie 3,75 %). Lagarde złożyła również «obietnicę», że EBC będzie nadal monitorował dane i podejmował decyzje na ich podstawie. Konferencja prasowa po posiedzeniu była bardziej gołębia niż poprzednie spotkania, na których EBC wielokrotnie utrzymywał, że stopy procentowe mogą iść tylko w jednym kierunku: w górę. Z kolei na lipcowym posiedzeniu Lagarde powiedziała, że stopy mogą wzrosnąć na wrześniowym posiedzeniu lub pozostać bez zmian.

Decyzja o przyszłym kierunku stóp nie będzie łatwa, gdyż sygnały są mieszane. Co prawda wskaźnik PMI sugeruje, że gospodarka już spowalnia, ale nie widzimy jeszcze nic takiego w przypadku inflacji, a co więcej, wskaźnik PMI nie odzwierciedlał zbyt wiele twardych liczb w rzeczywistości w ciągu ostatniego roku. Z drugiej jednak strony nastąpił pierwszy w historii strefy euro spadek agregatu pieniężnego M2. Nastąpił jednak również wzrost do 13-letniego [maksimum długoterminowych oczekiwań inflacyjnych](#). Nie, EBC nie będzie miał łatwo.

Inflacja bazowa w strefie euro pozostaje wciąż wysoka

Inflacja bazowa HICP w strefie euro w **sierpniu** (% m/m)
i od **czerwca do sierpnia** (%) tego roku

Źródło: ECB (dostępne TUTAJ)

GOSPODARKA / GŁÓWNE WYDARZENIA

USA

Gospodarka wciąż rośnie, rynek pracy się ochładza, ale na razie powoli. FED pozostawia otwarte drzwi do dalszych podwyżek stóp procentowych.

Wzrost w amerykańskiej gospodarce ponownie utrzymał się na dodatnim poziomie w drugim kwartale, a annualizowana stopa wzrostu wyniosła **2,1 %** według drugiego szacunku. Był on o 0,3 p.p. niższy niż w pierwszym szacunku, ale wynikało to jedynie z mniejszego wkładu inwestycji. Ponownie, jak w pierwszym kwartale, struktura wzrostu była zdominowana przez wkład popytu gospodarstw domowych (po 2,8 p.p. w 1Q23, popyt wniósł 1,1 p.p. w 2Q23), a następnie wkład inwestycji (0,7 p.p.). Po znacznym spadku zapasów prywatnych w 1Q23 (wkład -2,1 p.p.), ich wkład był ponownie ujemny w 2Q23, choć tylko nieznacznie (-0,1 p.p.). Tak więc, opublikowane dane o wzroście PKB w USA w drugim kwartale potwierdzają obraz wciąż silnej gospodarki amerykańskiej, pomimo podwyżek stóp procentowych przez FED.

Miesięczne dane opublikowane w sierpniu 2023 r. były mieszane.

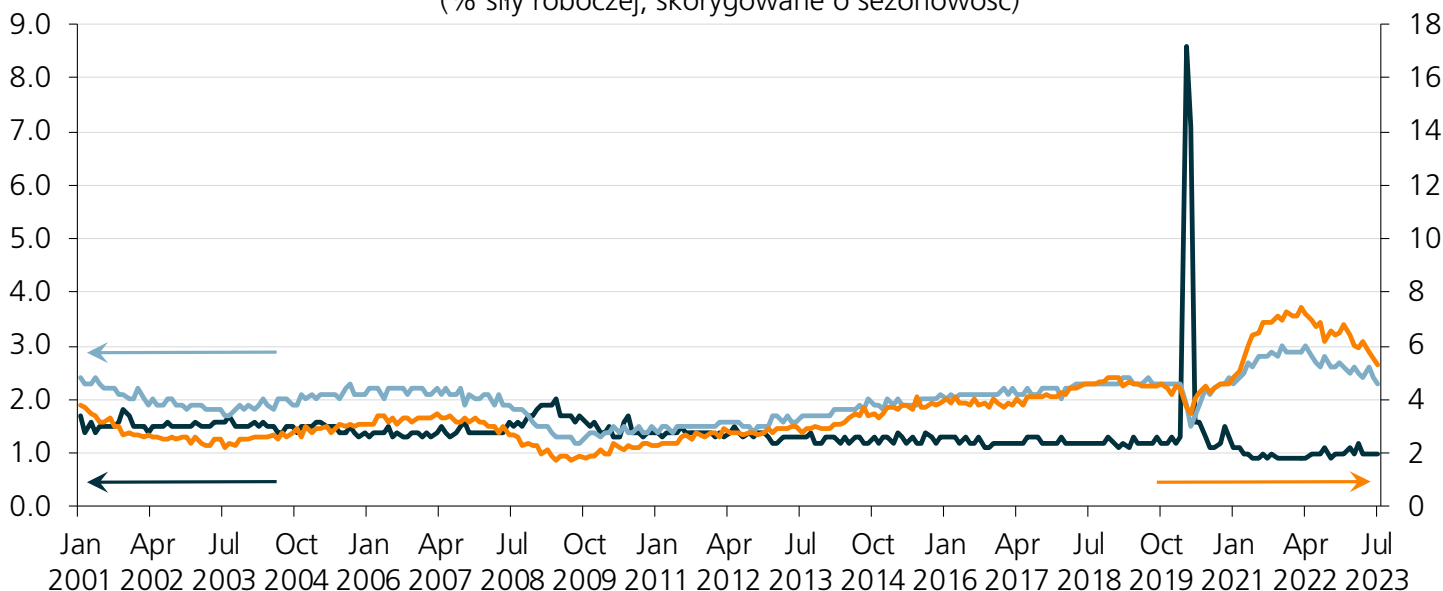
Realna sprzedaż detaliczna, po wzroście w pierwszym kwartale, utrzymała dodatnie tempo wzrostu w drugim kwartale i na początku trzeciego kwartału. Tym samym wzrosła ona o 0,7 % q/q w II kwartale i **o 0,6 % m/m w samym lipcu**

Utrzymująca się siła rynku pracy, który wciąż jest najsilniejszy od 50 lat, choć w danych widać już pierwsze oznaki ochłodzenia, jest odpowiedzialna za fakt, że sprzedaż jest tylko o 0,1 % niższa rok do roku. **W lipcu stopa bezrobocia** ponownie spadła do **3,5 %** (podobnie jak rok temu, w lipcu 2022 r.), czyli tylko o 0,1 p.p. więcej niż w kwietniu, kiedy to osiągnęła najniższy poziom od 50 lat. Tak niska stopa bezrobocia utrzymuje się nawet w sytuacji, gdy współczynnik aktywności zawodowej osiągnął szczyt po pandemii Covid-19 (62,6 %) od marca (z wyłączeniem lipca). Inne monitorowane stopy bezrobocia są również bardzo niskie – **Wskaźnik U6** (który obejmuje nie tylko bezrobotnych, ale także tych, którzy pracują mniej niż by chcieli i tych, którzy zrezygnowali z poszukiwania pracy, ponieważ nie mają nadziei na jej znalezienie) wyniósł w lipcu 6,7 % (+0,1 pp w porównaniu z kwietniem). Tempo tworzenia nowych miejsc pracy również utrzymywało się na stosunkowo wysokim poziomie - **w ciągu 3 miesięcy poprzedzających czerwiec** gospodarka tworzyła średnio **185 tys. miejsc pracy miesięcznie**. Chociaż jest to znacznie poniżej zarówno średniej z drugiej połowy ubiegłego roku (317 000 miesięcznie), jak i średniej z pierwszego kwartału tego roku (234 000), jest to również zgodne ze standardowymi liczbami w fazie ekspansji w czasach przed pandemią: średnia w latach 2011–2019 wynosiła 190 000 miesięcznie. Według sondażu JOLTS, **wskaźnik wolnych miejsc pracy spadł** jeszcze bardziej w lipcu, osiągając (wyrównany sezonowo) poziom 5,5 %. Chociaż jest to zauważalnie niższy poziom niż lokalne maksimum po pandemii (7,4 % w marcu 2022 r.), to jest on o 2 p.p. wyższy od 20-letniej średniej sprzed pandemii. Wskaźnik dobrowolnych odejść z pracy również uległ spowolnieniu (ale nadal utrzymuje się powyżej średniej historycznej), natomiast wskaźnik wymuszonych odejść z pracy pozostał niezmienny (i jest o jedną trzecią niższy od średniej historycznej). **Liczba pierwszych wniosków o zasiłek dla bezrobotnych** pozostaje niska: ze średnio 255 tys. w czerwcu i 228 tys. w lipcu, osiągnęła 238 tys. w sierpniu. Z historycznego punktu widzenia jest to bardzo dalekie od typowych poziomów recesyjnych (> 450 tys.).

Wzrost płac pozostaje relatywnie szybki, choć i tutaj spowalnia. Według danych [Atlanta FED](#) (na podstawie Current Population Survey, czyli CPS), wzrost płac w **lipcu 2023 r. wyniósł 5,7 % r/r** (wobec 6,7 % w czerwcu 2022 r.), zgodnie z danymi z Current Employment Statistics (CES) w okresie trzech miesięcy do lipca kwartalna stopa wzrostu wyniosła 1,1 % (lub 2,1 % w ujęciu półrocznym), co oznacza, że kwartalne tempo jest takie samo jak w III czy IV kwartale 2022 r. Tempo rok do roku, według CES, wyniosło zatem 4,2 %.

Rynek pracy zwalnia, choć na razie tylko nieznacznie

Wskaźnik **wymuszonych** i **dobrowolnych** odejść z pracy i liczba **wolnych miejsc pracy** w USA, (‰ siły roboczej, skorygowane o sezonowość)

Źródło: bls.gov (dostępne TUTAJ)

GOSPODARKA / GŁÓWNE WYDARZENIA

USA

Zamówienia na dobra trwałe spadły w lipcu o 5,2 % m/m, ale było to oczekiwane po prawie 8 % wzroście w 2Q23 dla tej niestabilnej kategorii, która obejmuje również samoloty i broń. Zamówienia z wyłączeniem tych niestabilnych kategorii są lepszym wskaźnikiem: rosły one w tempie 0,8 % kwartał do kwartału w 2Q23, a na początku trzeciego kwartału zamówienia te wzrosły o 0,1 % m/m. W ujęciu rok do roku zamówienia te są zatem o niecały punkt procentowy wyższe. **Realna produkcja przemysłowa ostatecznie wypadła słabo w drugim kwartale:** po wzroście o 1,2 % w pierwszym kwartale, straciła 0,4 % w drugim. W lipcu wzrost wyniósł prawie jeden procent w ujęciu miesiąc do miesiąca, a zatem był tylko nieznacznie (0,2 %) niższy w ujęciu rok do roku.

Inflacja bazowa PCE spadła w czerwcu do 0,2 % m/m, co jest najniższym odczytem w tym roku. Po osiągnięciu 0,5 % m/m w styczniu i minimalnej zmienności na poziomie 0,33 % średniej miesięcznej wartości w kolejnych 4 miesiącach, w pierwszej połowie roku dodała ponad 2 %. Dobrą wiadomością jest to, że **inflacja cen usług rynkowych** spowolniła jeszcze bardziej w ostatnich miesiącach, osiągając 0,8 % w ostatnim kwartale (w pierwszej połowie roku wynosiła jeszcze 1,3 %). Czy jest to trwała dezinflacja, czy nie, jest zbyt wcześnie, aby powiedzieć: napięty rynek pracy i gigantyczny deficyt budżetowy sugerują, że nie.

Amerykańska Rezerwa Federalna nie obradowała w sierpniu. Podniosła ona stopy procentowe w lipcu, po wcześniejszej krótkiej przerwie w czerwcu, do najwyższego poziomu od 22 lat (w przedziale 5,25 %–5,5 %). W protokole po posiedzeniu FED stwierdził, że inflacja pozostaje „podwyższona”, tworzenie miejsc pracy było „solidne” w ostatnich miesiącach, a aktywność gospodarcza nadal „rozwija się w umiarkowanym tempie”. Na kolejnym posiedzeniu FED zapowiedział, że będzie uważnie monitorował i oceniał dane, a następnie na ich podstawie podejmie decyzję. Prezes FED z Bostonu Susan Collins w sierpniu powiedziała, że stopy procentowe mogą jeszcze wzrosnąć. Prezes Fed, Jay Powell, pozostawił uchylone drzwi do dalszych podwyżek stóp procentowych na regularnym posiedzeniu w Jackson Hole, mówiąc w dość jastrzębim przesłaniu na tej konferencji, że inflacja jest „nadal zbyt wysoka” i że jest przygotowany do „dalszego podnoszenia stóp i utrzymywania restrykcyjnej polityki tak długo, jak to konieczne, aby upewnić się, że inflacja będzie stale zbliżać się do celu inflacyjnego”.

CEE3

POLSKA

Inflacja dalej spowalnia, ale rynek pracy pozostaje bardzo napięty, a wzrost płac jest dwucyfrowy.

Polska gospodarka skurczyła się w II kwartale o 2,2 % kwartał do kwartału, po korekcie sezonowej. Stopa spadku rok do roku wyniosła 0,6 %. W ujęciu kwartalnym wzrósł zarówno popyt gospodarstw domowych (+0,6 % q/q), jak i inwestycje stałe (+2 % q/q), natomiast zapasy spadły (podobnie jak w poprzednim kwartale). Może to być korzystne w przyszłości, ponieważ popyt gospodarstw domowych wzrósł drugi kwartał z rzędu, a inwestycje stałe systematycznie rosną. Rzeczywiście, jeśli popyt jest zaspokajany z zapasów, zapasy te będą musiały zostać w pewnym momencie uzupełnione.

Miesięczne dane opublikowane w sierpniu były mieszane.

Produkcja przemysłowa spadła o 1 % miesiąc do miesiąca na początku trzeciego kwartału i była niższa o 2 % rok do roku. Największy wpływ na spadek rok do roku miała produkcja dóbr trwałych dla gospodarstw domowych (–12,4 %) i energii (–10,5 %), natomiast produkcja dóbr kapitałowych wzrosła (+10,2 %). Indeks PMI jakościowo odpowiadał tym trendom – po tym jak w drugim kwartale jego średnia wartość wyniosła 46,2 punktu, na początku trzeciego kwartału jego wartość uległa dalszemu pogorszeniu, a ogólny wskaźnik spadł do 43,5 punktu (tj. najniższego poziomu od listopada ubiegłego roku) ze względu na największy od listopada spadek liczby nowych zamówień i najbardziej znaczący od roku spadek wolumenu produkcji w toku. W związku z powyższym, w lipcu można było spodziewać się nawet ponad dwuprocentowego spadku produkcji rok do roku. Być może zobaczymy to w sierpniu, ponieważ w sierpniu indeks PMI spadł jeszcze bardziej za sprawą wszystkich komponentów, a zwłaszcza komponentu nowych zamówień (który spadł najbardziej od października 2022 r.), do najniższego poziomu (43,1 pkt.) od października ubiegłego roku.

Realna sprzedaż detaliczna wzrosła na początku trzeciego kwartału o 1,3 % m/m. Jest to kolejna dobra wiadomość po wzroście o 0,6 % m/m w drugim kwartale. **Stopa bezrobocia** jest nadal bardzo niska, a jej średnia wartość w drugim kwartale (5 %) jest równa historycznemu minimum z października 2019 r. (5 %). Choć na początku trzeciego kwartału nieznacznie wzrosła, jej skorygowana względem sezonu wartość w lipcu (5,1 %) pozostaje jedną z najniższych w historii. Z pewnością nie jest zaskoczeniem, że płace nadal rosną – **nominalny wzrost płac** osiągnął w lipcu ponad 10 % r/r.

Dynamika inflacji znacząco spowolniła. **Inflacja bazowa w lipcu** wzrosła o 0,2 % m/m po wzroście o 0,4 % w maju i 0,3 % m/m w czerwcu, co oznacza skumulowany wzrost o 1 % w ciągu ostatnich trzech miesięcy. Według wstępnych danych, **inflacja zasadnicza pozostała w sierpniu w stagnacji**, głównie dzięki spadkowi cen żywności o ponad 1 % m/m (inflacja bazowa zostanie opublikowana później, wraz z ostatecznymi danymi o inflacji). Stopa r/r w sierpniu wyniosła wstępnie 10,1 %.

Rada Polityki Pieniężnej nie zebrała się w sierpniu. W lipcu pozostawiono kluczową stopę referencyjną na niezmiennym poziomie 6,75 %. Nie było to zaskakujące; oświadczenia przed spotkaniem wyraźnie to sygnalizowały. Nowa prognoza również nie uległa znaczącym zmianom. W porównaniu z poprzednią prognozą, oczekiwana inflacja była taka sama w 2023 i 2025 r., a w 2024 r. nieco niższa. Natomiast wzrost w kolejnych latach został przesunięty w górę. Szacuje się, że inflacja bazowa w 2024 r. znajdzie się w przedziale 3,7 %–6,8 %.

GOSPODARKA / GŁÓWNE WYDARZENIA

ROPA

Ropa naftowa rosła nieprzerwanie przez cały lipiec, wzrastając z 70 USD za baryłkę pod koniec czerwca aż o 10 dolarów pod koniec lipca. Wynikało to głównie z utrzymującego się stosunkowo silnego wzrostu gospodarczego i rosnącego przekonania rynku, że gospodarka USA uniknie recesji. Wszystko to działo się w kontekście oczekiwań dotyczących uzupełnienia rezerw strategicznych w USA i napiętej sytuacji na fizycznym rynku ropy naftowej. W sierpniu na krótko zbliżyła się do granicy 70 USD, ale ze względu na decyzję Arabii Saudyjskiej o przedłużeniu okresu zmniejszonej produkcji (o milion baryłek) co najmniej do końca września oraz porozumienie zawarte pod koniec miesiąca między OPEC a Rosją w sprawie ograniczenia produkcji, osiągnęła poziom 85 USD za baryłkę.

RYNKI AKCJI

W sierpniu nastąpił wzrost zmienności na rynkach akcji, odzwierciedlający podwyższone ryzyko związane z chińskim rynkiem nieruchomości, słabszymi danymi gospodarczymi publikowanymi w tym kraju oraz wysokimi stopami procentowymi. W związku z tym, przy rosnących wymaganych rentownościach amerykańskich i europejskich obligacji skarbowych, rynki akcji doświadczyły niewielkiej korekty w warunkach niższej wakacyjnej płynności. Globalny indeks MSCI All Country World spadł o 2,8 %, głównie za sprawą rynków wschodzących (indeks MSCI EM -6,1 %). Dane makroekonomiczne z USA okazały się słabsze, ale nie podważyły oczekiwań co do łagodnego lądowania amerykańskiej gospodarki. Wrzask z obniżeniem przez agencję Fitch ratingu kredytowego Stanów Zjednoczonych z AAA do AA+ i ostrożną retoryką przewodniczącego Powella w Jack Hole dotyczącą dalszej trajektorii podstawowych stóp procentowych, akcje zbliżyły się do przyzwoitych zysków w tym roku. Amerykański indeks S&P 500 spadł w sierpniu o 1,6 %. Europejskie akcje również zakończyły notowania na minusie (MSCI Europe ex UK -2,2 %). Banki były jednym z głównych czynników, które przyczyniły się do ujemnych wyników, po tym jak włoski rząd ogłosił nałożenie podatku sektorowego na banki (0,1 % od aktywów). Posunięcie to nie musi stanowić lokalnego precedensu.

Sierpień był również słabszym miesiącem dla regionu Europy Środkowej. W szczególności spadły najbardziej płynne akcje na polskim rynku, takie jak spółki z grupy PKN Orlen, banki PKO i PEKAO SA, spółki z sektora konsumenckiego Dino Polska, CCC i LPP. Głównym powodem było spowolnienie gospodarcze i globalna niepewność. Pozytywne zyski odnotowała firma ubezpieczeniowa PZU, korzystająca z wyższych stóp procentowych, oraz spółka energetyczna Tauron, która ma uzyskać zgodę na pozytywny wykup brudnych aktywów przez Skarb Państwa. W regionie dobrze radziła sobie spółka energetyczna OMV, której akcje pozytywnie zareagowały na wzrost cen gazu. Chociaż europejskie magazyny gazu są już „pełne” przed 1 listopada, strajk w trzech rafineriach skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Australii spowodował wzrost cen gazu w Europie o 23 % miesiąc do miesiąca.

Akcje z rynków wschodzących radziły sobie gorzej niż akcje z innych regionów, a indeks MSCI Emerging Markets USD spadł o niecałe 6,4 %. Wszystkie główne rynki azjatyckie odnotowały straty. Tradycyjnie najważniejszym czynnikiem były

INDEKS RYNKÓW AKCYJNYCH

MSCI WORLD INDEX

MSCI EMERGING MARKETS

CECE COMPOSITE

Źródło: Bloomberg

RYNKI AKCJI

Chiny - gospodarka nie radzi sobie najlepiej, problemy w sektorze nieruchomości (i produkcyjnym) nie ustają, a inwestorzy obawiają się także braku wsparcia ze strony rządu. Niemniej jednak władze przygotowują jakąś formę pomocy, o czym przekonamy się w nadchodzących miesiącach. Akcje w Hongkongu spadły o 8,5 %, natomiast w Chinach (indeks CSI 300) spadły o 6,2 %. Akcje koreańskie, indyjskie i tajwańskie odpisały około 3 %. Odwrot inwestorów od ryzyka był również widoczny na rynkach Ameryki Łacińskiej, gdzie akcje brazylijskie straciły ponad 5 %, pomimo zatwierdzenia przez Kongres nowych zasad budżetowych i obniżenia stóp procentowych przez bank centralny.

RYNKI OBLIGACJI

RYNKI OBLIGACJI – USA I UGW

Po obu stronach Atlantyku sytuacja na rynkach obligacji skarbowych w sierpniu nie wyróżniała się niczym szczególnym, a ruchy były niewielkie. Na krótkim końcu rentowności w strefie euro i USA nieznacznie spadły - dwuletnie rentowności w Niemczech o około 9 pb poniżej 3 %, w USA o mniej niż 5 pb do 4,85 %. Na długim końcu, sytuacja w strefie euro różniła się od sytuacji w USA, ale w obu przypadkach zmiany były nieznaczne: o ile 10-letnie rentowności w USA wzrosły w sierpniu o około 9 punktów bazowych do 4,1 %, o tyle rentowności w Niemczech spadły o taką samą wartość (do 2,45 %).

RYNKI OBLIGACJI – OBLIGACJE KORPORACYJNE

Na rynku obligacji korporacyjnych sytuacja w sierpniu była dość spokojna. Pod koniec sierpnia tak zwany indeks całkowitej stopy zwrotu („total return index”, TRI) dla obligacji korporacyjnych o ratingu spekulacyjnym i inwestycyjnym denominowanych w euro nieznacznie wzrósł (odpowiednio o 0,5 % i 0,4 %) w porównaniu z końcem poprzedniego miesiąca. W przypadku instrumentów dolarowych zmiany były bardziej rozbieżne: instrumenty o ratingu inwestycyjnym spadły w sierpniu o 1,2 %, podczas gdy instrumenty o ratingu spekulacyjnym wzrosły o 0,2 %. Spreads kredytowe, po znacznym spadku w 4Q22 (o prawie 70 % dla instrumentów o ratingu spekulacyjnym i 40 % dla instrumentów o ratingu inwestycyjnym) oraz w 1H23 (odpowiednio o 16 % i 19 %), nadal spadały w pierwszych dwóch miesiącach drugiej połowy roku, chociaż spadek ten był jedynie umiarkowany ze względu na sierpniowe wzrosty: premie od obligacji o ratingu spekulacyjnym były na koniec sierpnia o 1 % niższe w porównaniu z końcem pierwszego półrocza, a w przypadku instrumentów o ratingu inwestycyjnym - o 4,4 % niższe.

RYNEK OBLIGACJI - CZECHY

Czeska krzywa dochodowości nieznacznie zwiększyła swoje nachylenie w sierpniu. Na krótkim końcu rentowności pozostały praktycznie niezmienione na poziomie nieco powyżej 5,6 % dla dwuletniego terminu zapadalności i wzrosły o około 20 punktów bazowych do 4,45 % dla dziesięcioletniego terminu zapadalności. Obrót był typowo wakacyjny.

RYNEK OBLIGACJI - POLSKA

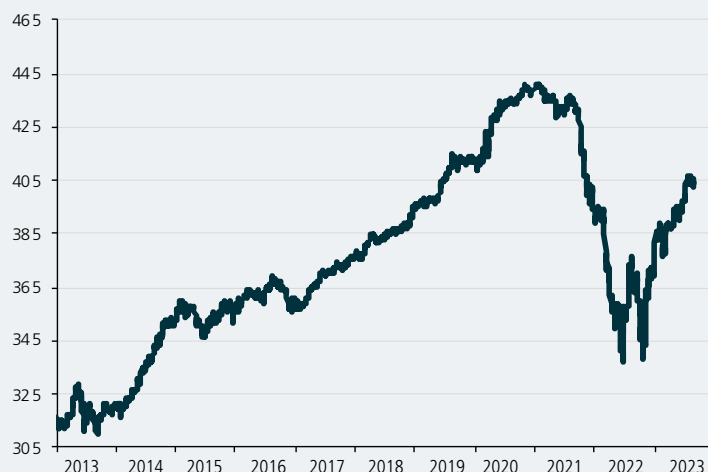
Podobne trendy jak w Czechach odnotowano również w Polsce w sierpniu: dwuletnie rentowności spadły o 5 punktów bazowych do 5,35 %, ale siedmio- i dziesięcioletnie rentowności wzrosły o około 15 punktów bazowych do odpowiednio 5,4 % i 5,6 %. Obrót charakteryzował się również niższą letnią płynnością.

INDEKSY RYNKÓW OBLIGACJI

BLOOMBERG BARCLAYS CZECH INDEX

BLOOMBERG BARCLAYS POLAND

Źródło: Bloomberg

OCZEKIWANY ROZWÓJ

RYNEK OBLIGACJI - UKRAINA

Ceny ukraińskich obligacji skarbowych (zwłaszcza w USD) powoli rosły w ostatnich miesiącach. W sierpniu nastąpiła pewna korekta, ale stale potwierdza się, że dostosowanie lokalnej gospodarki, stopniowe łagodzenie ograniczeń monetarnych i warunków polityki pieniężnej (obniżka stóp o 300 punktów bazowych w odpowiedzi na spadającą inflację), wraz ze wzrostem rezerw walutowych banku centralnego, powoli postępującą udaną ofensywą i trwałym wsparciem zagranicznym, dają przestrzeń do wzrostu cen obligacji skarbowych.

WALUTY

Kurs dolara wobec euro nieznacznie umocnił się w sierpniu, przesuwał się z początkowego poziomu 1,10 pod koniec miesiąca do 1,08. Do tego ruchu w największym stopniu przyczyniło się uświadomienie sobie przez rynki, że FED nie będzie spieszył się z cięciem stóp procentowych, jak początkowo przewidywało wielu inwestorów.

Waluty środkowoeuropejskie nie wykazywały większych ruchów w sierpniu. Polski złoty osłabił się nieznacznie z 4,40 do 4,45 w sierpniu, ale obrót był stopniowy i powolny. **Węgierski forint** umocnił się nieznacznie z 390 do 382 forintów za euro. **Korona czeska** przez większą część miesiąca notowana była bezkierunkowo w bardzo wąskim przedziale 24–24,10.

OCZEKIWANY ROZWÓJ

RYNEK OBLIGACJI - POLSKA

Polskie obligacje są skłonne do dalszego wzrostu rentowności. Dynamika inflacji jest słaba i bardziej przypomina Węgry niż Czechy. Wzrost płac jest również podobny do Węgier - i całkowicie oderwany od wzrostu wydajności pracy. Złoty pozostaje stosunkowo słaby pomimo tegorocznej aprecjacji. Dlatego też, naszym zdaniem, problem inflacji w Polsce będzie jeszcze bardziej długotrwały niż w Czechach, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w przesunięciu dłuższych rentowności na wyższe poziomy.

RYNEK OBLIGACJI - UKRAINA

Ataki raketowe są kontynuowane na terytorium całej Ukrainy, nie tylko na infrastrukturę strategiczną, ale także cywilną. Pomoc finansowa i ogólne wsparcie Zachodu jeszcze nie ustały. W 2022 r. kwota ta wyniosła około 30 mld USD. Na ten rok zaplanowano pomoc zagraniczną w wysokości około 42 mld USD i zatwierdzono nowy program MFW. Ożywienie gospodarcze będzie jednak kwestią wielu lat, a raczej dziesięcioleci. Chociaż stopniowo wdrażana kontrofensywa ukraińskiej armii przebiega w wolniejszym tempie niż stosunkowo optymistyczne oczekiwania, pojawiają się pierwsze sukcesy i przełamywanie rosyjskich linii obronnych. Niemniej jednak Fitch Ratings spodziewa się kontynuacji konfliktu do 2024 r. i pomimo dobrze rozwiniętych fundamentów gospodarczych, przewiduje przedłużenie obecnych środków restrukturyzacyjnych dla ukraińskiego długu państwowego.

WALUTY

Jeśli chodzi o **kurs euro do dolara**, uważamy, że w tym roku euro nie umocni się znacznie powyżej 1,10. Spodziewamy się nieco większego zacieśnienia polityki przez EBC niż Fed, ale bezwzględne różnice są obecnie niewielkie. W drugiej połowie roku spodziewamy się wahań bez istotnego kierunku w przedziale 1,05 - 1,10.

Zasadniczo korona czeska nadal jest gotowa na deprecjację - dysharmonia w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych, rosnące stopy za granicą, które mogą być kontynuowane (zwłaszcza w EBC). Oczekujemy, że stopniowe zmniejszanie się różnicy stóp procentowych między CNB z jednej strony a FED i EBC z drugiej strony będzie miało negatywny wpływ na koronę. Spodziewamy się jednak również, że CNB będzie chciał zapobiec bardziej znaczącej deprecjacji. Naszym zdaniem korona osłabi się w tym roku do poziomów między 24,50 a 25 CZK za euro.

Polski złoty znajduje się w podobnej sytuacji makroekonomicznej jak korona czeska, z wyjątkiem nieco mniejszego deficytu na rachunku bieżącym bilansu płatniczego, ale z drugiej strony bez bardziej aktywnej obrony ze strony banku centralnego. Spodziewamy się więc raczej osłabienia i powrotu złotego powyżej 4,70 w drugiej połowie roku.

Węgierski forint znajduje się pod presją podwójnego deficytu (na rachunku obrotów bieżących i finansów publicznych), niezwykle wysokiej inflacji. Stopniowe i naszym zdaniem przedwczesne łagodzenie polityki pieniężnej na Węgrzech w ostatnich miesiącach powinno znaleźć odzwierciedlenie w osłabieniu forinta w drugiej połowie roku.

RYNEK AKCJI

Obecnie mamy nieco negatywny pogląd na rynki akcji w perspektywie krótkoterminowej, spodziewając się zwiększonej zmienności w drugiej połowie roku z powodu realizacji zysków i rosnących rentowności obligacji. Ryzyka związane z wciąż wysoką inflacją, niższą siłą nabywczą gospodarstw domowych, słabszą sytuacją gospodarczą niektórych przedsiębiorstw, wysokimi stopami procentowymi, wzrostem płac, geopolityką itp. pozostają wysokie. Z czasem jednak podmioty gospodarcze dostosują się do wyższych stóp procentowych, a wiele z wyżej wymienionych ryzyk będzie powoli wycenianych w wartościach akcji.

OCZEKIWANY ROZWÓJ

Większość firm przestawiła się już na wysokie stopy procentowe, a dzięki zyskom były one w stanie zmniejszyć zadłużenie, kontrolując w ten sposób koszty odsetkowe. Marże zysku są zatem nadal wysokie, w czym pomaga silny rynek pracy i ciągły wzrost płac. W ujęciu wartościowym, rynki akcji notowane są na różnych poziomach, a każdy region odzwierciedla określoną premię za ryzyko. W związku z tym mamy różne oczekiwania dotyczące wyników dla różnych rynków akcji.

Europejskie akcje są tańsze pod względem wartości niż akcje amerykańskie, gdzie Europa może skorzystać na wycofaniu produkcji z bardziej ryzykownych regionów w pewnych warunkach, a jednocześnie w wielu sektorach potrzebne będą nowe inwestycje. Ponadto obecnie dokonywane są znaczne redukcje kosztów w obszarze towarów i energii. Będzie to również korzystne dla regionu Europy Środkowej, który jest nadal tanim regionem pod względem kosztów produkcji. Region Europy Środkowo-Wschodniej doświadczył już wstępnego szoku związanego z rosnącymi stopami procentowymi, na czym skorzystają bogate kapitałowo banki. Amerykańskie akcje korzystają obecnie z boomu związanego ze sztuczną inteligencją (AI) i związanymi z nią firmami, takimi jak Nvidia, Microsoft, Google. Jednak naszym zdaniem obecny wzrost cen akcji jest przesadzony i w nadchodzących miesiącach nastąpi pewna korekta. Naszym zdaniem pozostałe sektory są bardziej atrakcyjnie wyceniane, ponieważ w większości przypadków nie przyczyniły się do wzrostu indeksów giełdowych od początku roku, a jednocześnie są notowane na interesujących poziomach. Z tego powodu wierzymy w ważne wartości tańsze akcje notowane w Europie i na rynkach wschodzących. Azja, napędzana przez gospodarkę chińską, doświadczy ożywienia gospodarczego po trwających blokadach covidowych. Chiński konsument nie otrzymał tak silnej rekompensaty jak gospodarstwa domowe w Europie czy USA. Ożywienie nie będzie więc szybkie i nastąpi dopiero po zakończeniu pierwszego kwartału tego roku. Jednak potencjał wzrostu gospodarczego w Chinach jest wciąż wyższy niż w gospodarkach zaawansowanych.

Przy ogólnie wyższych stopach procentowych spodziewamy się zwiększonej zmienności na rynkach akcji, którą lepiej wykorzystają zarządzający funduszami aktywnymi niż zorientowane na indeksy strategie pasywne. Era zerowych stóp procentowych i taniego pieniądza już minęła. Strategie inwestycyjne muszą się do tego dostosować.

Ważna informacja:

Przed podjęciem decyzji o inwestowaniu do otwartego funduszu inwestycyjnego potencjalny inwestor powinien zapoznać się z Dokumentem zawierającym kluczowe informacje oraz Statutem (prospektem) Funduszu. Fundusze nie gwarantują realizacji założonego celu inwestycyjnego, ani uzyskania określonego wyniku inwestycyjnego. Należy liczyć się z możliwością częściowej utraty wpłaconych środków a Conseq Investment Management as nie gwarantuje zwrotu zainwestowanych środków. Dokument ten ma charakter informacyjny oraz reklamowy i nie stanowi oferty w rozumieniu Kodeksu Cywilnego, ani usługi doradztwa finansowego, prawnego i podatkowego oraz nie należy go traktować jako rekomendacji dotyczącej instrumentów finansowych, ich emitentów lub wystawców. Wszelkie informacje oraz Dokumenty zawierające kluczowe informacje, Prospekty, Sprawozdania Finansowe można uzyskać w siedzibie Spółki Conseq Investment Management as oraz na stronie internetowej www.conseq.pl.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJfundusze@conseq.pl

+48 22 208 99 49

www.conseq.pl